



**MEYVE SEBZE MAMULLERİ
SEKTÖRÜ
AÇISINDAN
HOLLANDA**



Uludağ İhracatçı Birlikleri
Genel Sekreterliği
Ar-Ge Şubesi
Kasım 2023

İçindekiler

ÜLKE PROFİLİ	1
GENEL EKONOMİK DURUM	1
Tarım Sektörü.....	2
Temel Ekonomik Göstergeler	4
Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar	4
DIŞ TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ	5
Dış Ticaret.....	5
Başlıca İhracat Gerçekleştirilen Ülkeler (1000 \$).....	5
Başlıca İhracatı Gerçekleştirilen Ürünler (1000 \$)	6
Başlıca İthalat Gerçekleştirilen Ülkeler (1000 \$).....	6
Başlıca İthalatı Gerçekleştirilen Ürünler (1000 \$)	7
TÜRKİYE İLE TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ	8
Türkiye – Hollanda Dış Ticaret.....	8
Türkiye'nin Hollanda'ya Başlıca İhraç Ettiği Ürünler (1000 \$)	8
Türkiye'nin Hollanda'dan Başlıca İthal Ettiği Ürünler (1000 \$).....	9
HOLLANDA MEYVE SEBZE MAMULLERİ PAZARI.....	10
Dış Ticaret.....	10
Başlıca MSM İhracatı Yapılan Ülkeler (1000 \$)	10
Başlıca MSM İhracatı Yapılan Ürünler (1000 \$).....	11
Başlıca MSM İthalatı Yapılan Ülkeler (1000 \$)	12
Başlıca MSM İthalatı Yapılan Ürünler (1000 \$).....	12
Türkiye'nin Hollanda'ya MSM İhracatı	13
PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER.....	15
Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları	15
Dağıtım Kanalları	17
Tüketici Tercihleri.....	17
Kamu İhaleleri.....	19
PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR	20
İş Kültürü.....	20
Para Kullanımı.....	22
Pasaport ve Vize İşlemleri.....	23
Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri.....	23

Yerel Saat	24
DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER	24
Dış Ticaret Politikası	24
İthalat Rejimi	24
İhracat Rejimi	26
Gümrük Tarifeleri	27
İç Vergiler	27
Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme	30
Teknik Engeller	31
KAYNAKÇA	34

ÜLKE PROFİLİ

Resmi Adı	Hollanda Krallığı
Nüfus	17.591.000 (Nisan 2023, IMF)
Dil	Felemenkçe, Frizce (Frizya'da), Papiamento (Bonaire'de), İngilizce (Sint Eustatius ve Saba'da)
Yüzölçümü	41.528 km ²
Başkenti	Amsterdam (Hükümet Merkezi Lahey)
Başlıca Şehirleri	Amsterdam, Rotterdam, The Hague (Lahey), Utrecht Eindhoven, Tilburg
Yönetim Biçimi	Anayasal Monarşi, Parlamenter Demokrasi
Devlet Başkanı	Kral Willem-Alexander
Para Birimi	Avro (€)

GENEL EKONOMİK DURUM

Hollanda ekonomisi, özel sektör ve kamu sektörünün her ikisinin de önemli roller oynadığı karma bir pazar ekonomisi niteliği taşımaktadır. Ekonomi güçlü bir uluslararası yönelime sahiptir. Hollanda, ticaret ve yüksek düzeyli finansal ve mesleki hizmetleri ile ünlenmiş, dünyadaki en zengin ve refah seviyesi yüksek ülkelerden biri olarak öne çıkmaktadır.

Oldukça dışa açık olan ekonomi dış ticarete ve finansal hizmetlere bağımlıdır. Ekonominin ana sektörleri nakliye/lojistik, kimya sanayi, ticaret ve hizmetlerden oluşmaktadır. İmalat sanayi Hollanda'da, Almanya, Fransa ve İtalya gibi diğer Avrupa ülkelerinde olduğundan daha az baskın durumdadır.

Endüstriyel aktiviteler esas olarak gıda işleme, kimyasallar, petrol işleme ve elektrikli makineler üzerine yoğunlaşmıştır. Bilgi iletişim teknolojileri sektörü halen GSMH artışına %20 civarında katkıda bulunmaktadır. Tarım ve gıda ile kimyasallar gibi daha geleneksel sektörlerde biyoteknoloji giderek artan önemde bir rol oynamaktadır.

Hollanda önemli bir tarım ülkesi olup, anakara topraklarından geçen 3 büyük nehir ülke tarım hayatı için önemli bir rol oynarken toprakların %32 si tarım için kullanılmaktadır. Özellikle süt ve süt ürünleri tesisleşmeciliğin de oldukça ileri seviyelerdedir. Patates, şeker pancarı, buğday ve tahıllar Hollanda tarım ürünleri arasında en çok ihraç edilen tarım ürünleridir yine bahçecilik ve seracılık son derece gelişkin ve önemli bir dış gelir kaynağıdır.

Tarım Sektörü

Hollanda 33.755 km²'lik bir yüzeye sahiptir. Tarım arazileri 19.000 km² bunun ve bunun yaklaşık %55'i mevcut durumda tarıma elverişli haldedir. Ormancılık ise sadece 3.600 km² alanda icra edilmektedir.

Hollanda için ekonomi ve istihdamının yaklaşık %10'unu oluşturan tarım ve bahçecilik sektörleri çok önemli bir rol oynamaktadır. Hollanda tarım sektörü çoğunlukla tahıllar (özellikle buğday), yem bitkileri (yemlik mısır gibi) ve patates üzerine kuruludur. Bahçecilik tarafında ise sektörü sebze ve çiçek soğanlarının üretimi meşgul etmektedir. Hollanda seracılıkta dünyanın en önde gelen ülkelerinden biri olup seralarda çoğunlukla tatlı biber ve gül gibi sebze ve çiçekler üretilir. Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra Hollanda, dünyadaki en büyük tarımsal ürün ihracatçısıdır. Hollanda, 2022'de 122,3 milyar avro değerinde tarım ürünü ihraç etmiş ve bu alanda 2021'e göre %17,2 oranında artış yakalamıştır. Bu durum, Ukrayna'daki savaş ve artan enerji maliyetlerinin bir sonucu da dahil olmak üzere fiyat artışlarının sonucu olarak görülmektedir. İhracat hacmen ise %0,5 küçülmüştür. Ayrıca Hollanda, 2021'e göre %23,5 daha fazla olan 88,2 milyar avro değerinde tarım ürünü ithal etmiştir (<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2023/01/24/nederlandse-landbouwexport-in-2022gestegen-exportwaarde-door-gestegen-prijzen>).

Avrupa, Hollanda için tarımsal ürünlerin hem ihracatı hem de ithalatı için en önemli pazar olmaya devam etmektedir. Toplamda Hollanda ihracatının %69,7'si Avrupa Birliği'ne (AB) yapılmaktadır. Toplam tarımsal ihracatın %24'ü Almanya'ya, %12'si Belçika'ya ve %8'i Fransa'ya yapılmıştır.

122,3 milyar avroluk ihracatın 79,9 milyar avroluk kısmı Hollanda'da üretilen mallardan oluşmakta olup, 42.5 milyar avroluk kısmı ise re-eksport olarak hesaplanmaktadır. 2022'de ihracat değeri en yüksek ürün grupları, süt ve yumurta (11,9 milyar avro), çiçekçilik ürünleri (11,5 milyar avro), et (11 milyar avro), içecekler (8,1 milyar avro) ve doğal sıvı ve katı yağlar (8,1 milyar avro) olmuştur. Bu 5 ürün grubunun toplamı tarım ürünleri ihracat değerinin %41'ine tekabül etmektedir.

Tarım makineleri, gıda endüstrisine yönelik makineler, sera malzemeleri, gübreler ve bitki koruma ürünleri gibi tarımla ilgili ürünlerin ihracatı da 2021'e göre %23 artarak 13,4 milyar avroya ulaşmıştır.

Toplam ithalatın %18'i Almanya'dan, %13'ü Belçika'dan ve %7'si Fransa'dan yapılmaktadır. 2022 yılında Hollanda'nın tarımsal ithalatındaki ilk on ülke Almanya, Belçika, Fransa, İspanya, Polonya, talya, Brezilya, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Çin'dir.

İthalatta, 2022 yılında 10,3 milyar avro ile doğal katı ve sıvı yağlar en önemli ürün grubunu oluşturmuştur. Bunu 7,6 milyar avro ile meyveler, 6,8 milyar avro ile diğer tarım ürünleri, 5,9 milyar avro ile süt ve yumurta, 5,5 milyar avro ile et takip etmekte olup, bu 5 ürün grubunun toplamı tarım ürünleri ithalat değerinin %42'sine tekabül etmektedir.

Çiçekçilik ürünleri ihracatı 2022'de yaklaşık %4 azalarak 11,5 milyar avro olarak gerçekleşmiştir. Diğer bir deyişle 2022 yılında çiçekçilik artık Hollanda'nın en büyük ihracat ürünü olmaktan çıkmıştır. İhracattan %26'sı Almanya'ya, %12'si Birleşik Krallık'a ve %9'u Fransa'ya yapılmış olup, söz konusu ürün grubunun %85'i Hollanda menşelidir.

Sektörde faaliyet gösteren yaklaşık 53.000 firma ve 175.000 kişilik işgücü bulunmaktadır. Hollanda tarım ve bahçecilik sektörü için en önemli odak noktası enerji tasarrufu iken, hayvancılık sektörünü çevreci bir yaklaşım etkisi altına almıştır. Hükümet daha sürdürülebilir bir tarım için özel sektör ile birlikte organik ekolojik tarım çalışmalarını desteklemektedir. Bu kapsamda, organik çiftlikleri düzenli tarımla daha rekabetçi hale getirmek için hükümet, süpermarketler, Hollanda Tarım ve Bahçe Bitkileri Konfederasyonu (LTO) ve diğer aktörlerle organik ürünlerin ortak tanıtımı ve mağazalarda daha geniş bir biçimde yer alması için çalışmalar yürütülmektedir.

Hollanda hükümeti seracılık sektöründe enerji ve gaz tüketimini büyük ölçüde azaltmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda, 2020'den itibaren tüm yeni seraların sıfır karbon monoksit (CO2) üretmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, güneş enerjisinin kullanımı, ışık tasarrufu sağlayan önlemler (doğal ışık ve daha verimli lamba kullanımı), enerji tasarruflu büyüme stratejileri, jeotermal uygulamalar, biyoyakıt kullanımı gibi enstrümanlar üzerinde durulmaktadır. 2030'a kadar tüm fosil hammaddelerin (petrol, kömür, doğal gaz) %30'unun yeşil malzemelerle (biyokütle) değiştirilmesi hedeflenmektedir.

Temel Ekonomik Göstergeler

	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	1.030,4	1.010,2	1.092,8	1.157,9	1.207,5	1.254,4	1.295,4	1.338,2
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar %)	6,2	4,3	0,6	1,2	1,5	1,6	1,6	1,6
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	58.961	57.428	61.770	65.195	67.798	70.232	72.326	74.507
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort,%)	2,8	11,6	4,0	4,2	2,2	2,0	2,0	2,0
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	12,1	9,2	7,6	7,6	7,5	7,4	7,3	7,3
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	4,2	3,5	3,7	4,1	4,5	4,7	4,9	5,2
Nüfus (milyon)	17,48	17,59	17,69	17,76	17,81	17,86	17,91	17,96
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	51,6	50,1	49,5	48,6	48,7	49,0	49,6	50,3

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, IMF *Tahmini veriler (Ekim 2023)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

- BM, Avrupa Birliği (European Union - EU),
- Benelux (Belçika Hollanda Lüksemburg Ekonomik Birliği),
- CE (Avrupa Konseyi), EAPC (Avrupa - Atlantik Ortaklık Konseyi),
- EBRD (Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası),
- EIB (Avrupa Yatırım Bankası),
- G-10,
- IADB (Amerika Bölgesi Kalkınma Bankası),
- IAEA (Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı),
- IBRD (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası),
- IFC (Uluslararası Finansman Kurumu),
- IMF (Uluslararası Para Fonu),
- OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü),
- NATO,
- OSCE (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü),
- WTO (Dünya Ticaret Örgütü)

DIŞ TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ

Dış Ticaret

Hollanda, dış ticaret fazlası, istikrarlı sanayi iliŐkileri ve düşük iŐsizlik oranı ile Avrupa'nın en önemli ulaŐım merkezi rolünü üstlenmektedir. İŐgücünün çok az bir bölümünü istihdam etmesine karŐın ileri düzeyde mekanize olmuŐ tarım sektörü, ülkeyi dünyanın en fazla tarım ürünleri ihracat eden 2. ülkesi konumuna oturtmaktadır.

1000 \$	2018	2019	2020	2021	2022
İhracat	587.893.084	576.784.455	551.352.792	696.873.257	770.306.572
İthalat	521.035.628	514.857.688	484.088.531	623.369.107	712.801.948
Hacim	1.108.928.712	1.091.642.143	1.035.441.323	1.320.242.364	1.483.108.520
Denge	66.857.456	61.926.767	67.264.261	73.504.150	57.504.624

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İhracat Gerçekleştirilen Ülkeler (1000 \$)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Değişim %	Pay %
1	Almanya	121.983.772	160.431.582	188.850.394	17,7%	24,5%
2	Belçika	56.465.474	74.138.079	92.747.866	25,1%	12,0%
3	Fransa	42.457.426	56.098.787	62.236.107	10,9%	8,1%
4	Birleşik Krallık	39.909.634	45.084.222	46.160.270	2,4%	6,0%
5	ABD	27.675.366	33.382.281	36.261.760	8,6%	4,7%
6	İtalya	22.009.628	30.147.140	31.737.570	5,3%	4,1%
7	İspanya	16.492.165	21.805.483	22.865.860	4,9%	3,0%
8	Polonya	16.213.059	21.760.046	20.693.416	-4,9%	2,7%
9	İsveç	10.601.408	14.203.371	15.582.383	9,7%	2,0%
10	Çin	16.126.069	16.690.567	15.420.449	-7,6%	2,0%
11	Tayvan	7.341.176	11.523.722	11.901.141	3,3%	1,5%
12	G. Kore	7.426.654	10.191.603	9.819.158	-3,7%	1,3%
13	Danimarka	7.428.974	9.367.213	9.788.141	4,5%	1,3%
14	Çekya	9.080.914	10.680.649	9.533.926	-10,7%	1,2%
15	Avusturya	6.541.095	8.685.712	9.044.897	4,1%	1,2%
19	Türkiye	6.493.517	7.407.756	7.981.799	7,7%	1,0%
	Toplam	551.352.792	696.873.257	770.306.572	10,5%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İhracatı Gerçekleştirilen Ürünler (1000 \$)

GTİ P	Ürün Grubu	2020	2021	2022	Değişim %	Pay %
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	34.735.241	52.359.858	81.622.874	55,9%	10,6%
9999	Başka bir yerde belirtilmemiş ürünler	23.245.779	37.122.326	78.510.253	111,5%	10,2%
8486	Yarı iletken disklerin, külçelerin, entegre devrelerin vb imalatında kullanılan makine ve cihazlar; aksamparça-aksesuar	15.027.997	20.056.468	21.367.725	6,5%	2,8%
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	19.595.651	19.321.853	21.072.911	9,1%	2,7%
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	19.443.390	19.276.666	15.622.672	-19,0%	2,0%
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	12.964.790	15.432.814	14.654.512	-5,0%	1,9%
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak	12.516.832	14.477.849	13.550.288	-6,4%	1,8%
9021	Ortopedik cihazlar; cebireler, kırıklar için cihazlar vb.; protez organlar; işitme cihazları, vücut içi ve dışı cihazları	8.711.251	11.368.493	11.692.774	2,9%	1,5%
3826	Biodizel ve bunların karışımları	4.649.878	8.123.263	10.371.340	27,7%	1,3%
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	67.889	189.906	9.020.875	4650,2%	1,2%
	Toplam	551.352.792	696.873.257	770.306.572	10,5%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İthalat Gerçekleştirilen Ülkeler (1000 \$)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Değişim %	Pay %
1	Almanya	85.522.486	108.104.451	108.858.280	0,7%	15,3%
2	Belçika	47.351.862	61.614.519	71.686.772	16,3%	10,1%
3	Çin	51.227.906	63.542.649	67.630.561	6,4%	9,5%
4	ABD	39.138.999	47.590.027	60.268.792	26,6%	8,5%
5	Birleşik Krallık	22.881.676	31.334.754	44.439.661	41,8%	6,2%
6	Norveç	9.654.023	17.862.518	27.093.033	51,7%	3,8%
7	Fransa	17.023.253	22.031.365	25.254.113	14,6%	3,5%
8	Rusya	10.821.468	21.904.162	23.348.465	6,6%	3,3%
9	İtalya	13.274.462	17.275.920	17.510.633	1,4%	2,5%

10	Polonya	10.263.619	12.960.812	14.306.714	10,4%	2,0%
11	İspanya	9.618.740	12.656.806	13.021.660	2,9%	1,8%
12	İrlanda	10.310.164	11.839.802	11.609.935	-1,9%	1,6%
13	İsveç	7.378.590	9.668.268	9.877.975	2,2%	1,4%
14	Japonya	8.446.338	9.394.916	9.628.547	2,5%	1,4%
15	Çekya	5.619.463	6.755.308	8.514.449	26,0%	1,2%
25	Türkiye	4.321.746	5.260.129	5.951.298	13,1%	0,8%
	Toplam	484.088.531	623.369.107	712.801.948	14,3%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İthalatı Gerçekleştirilen Ürünler (1000 \$)

GTİ P	Ürün Grubu	2020	2021	2022	Değişim %	Pay %
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	21.979.696	35.478.361	58.666.346	65,4%	8,2%
9999	Başka bir yerde belirtilmemiş ürünler	12.641.599	25.415.128	49.053.361	93,0%	6,9%
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	17.866.552	27.967.386	39.834.385	42,4%	5,6%
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	1.652.743	6.672.089	28.035.224	320,2%	3,9%
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	22.614.297	22.693.689	25.324.466	11,6%	3,6%
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	16.371.212	18.235.337	17.872.685	-2,0%	2,5%
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	11.275.037	13.387.831	12.996.061	-2,9%	1,8%
8703	Otomobiller	10.568.106	11.839.642	12.232.291	3,3%	1,7%
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	9.646.785	11.736.686	12.049.719	2,7%	1,7%
9021	Ortopedik cihazlar; cebireler, kırıklar için cihazlar vb.; protez organlar; işitme cihazları, vücut içi ve dışı cihazları	6.110.206	7.830.736	9.135.752	16,7%	1,3%
	Toplam	484.088.531	623.369.107	712.801.948	14,3%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

TÜRKİYE İLE TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ

Türkiye – Hollanda Dış Ticaret

1000 \$	2018	2019	2020	2021	2022
İhracat	4.760.826	5.762.607	5.195.418	6.768.766	8.028.814
İthalat	3.304.581	3.202.977	3.628.593	4.508.359	4.497.261
Hacim	8.065.407	8.965.584	8.824.011	11.277.125	12.526.075
Denge	1.456.245	2.559.630	1.566.825	2.260.407	3.531.553

Kaynak: ITC Trademap

Türkiye'nin Hollanda'ya Başlıca İhraç Ettiği Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2020	2021	2022	Değişim %	Pay %
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	363.574	811.451	1.334.063	64,4%	16,6%
2707	Yüksek sıcaklıkta taşkömürü katranının damıtılmasından elde yağlar ve diğer ürünler	109.272	140.766	389.165	176,5%	4,8%
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	199.974	300.125	377.248	25,7%	4,7%
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	205.107	233.382	252.339	8,1%	3,1%
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	173.416	204.914	238.355	16,3%	3,0%
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	131.403	193.706	218.469	12,8%	2,7%
8703	Otomobiller	177.088	186.346	168.030	-9,8%	2,1%
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	93.204	117.419	112.310	-4,4%	1,4%
7604	Aluminyumdan çubuklar ve profiller	42.014	85.792	103.376	20,5%	1,3%
8544	İzole edilmiş (emaye kaplanmış veya anodize edilmiş olanlar dahil), teller, kablolar (koaksiyel kablolar dahil) ve diğer izole edilmiş, elektrik iletkenler	34.967	61.290	102.716	67,6%	1,3%
	Toplam	5.195.418	6.768.766	8.028.814	18,6%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

Türkiye'nin Hollanda'dan Başlıca İthal Ettiği Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2020	2021	2022	Değişim %	Pay %
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler	891.386	1.426.029	1.022.525	-28,3%	22,7%
2909	Eterler, eter-alkoller, eter fenoller, fenoller, peroksitler ve bunların türevleri	51.345	59.688	180.443	202,3%	4,0%
3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialisterler, vb. (ilk şekilde)	142.469	209.089	169.179	-19,1%	3,8%
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	118.523	135.548	165.162	21,8%	3,7%
8701	Traktörler (87.09 pozisyonuna giren traktörler hariç)	121.189	199.184	113.238	-43,1%	2,5%
2202	Sular (mineral sular ve gazlı sular dahil) (ilave şeker veya, diğer tatlandırıcı maddeler katılmış veya aromalandırılmış), ve alkolsüz diğer içecekler	4.053	4.298	103.626	2311,0%	2,3%
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik \geq 600 mm)	65.774	22.202	99.018	346,0%	2,2%
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	81.270	101.142	96.559	-4,5%	2,1%
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişliği, 600 mm veya daha fazla olanlar (kaplanmış olanlar)	40.847	67.582	88.812	31,4%	2,0%
4002	Sentetik kauçuk veya sıvı yağlardan türetilen taklit kauçuk (ilk şekillerde, veya levha, tabaka, şerit halinde)	39.392	62.961	75.447	19,8%	1,7%
	Toplam	3.628.593	4.508.359	4.497.261	-0,2%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

HOLLANDA MEYVE SEBZE MAMULLERİ PAZARI

Dış Ticaret

International Trade Center (Trademap) verilerine göre 2022 yılı Hollanda meyve sebze mamulleri ihracatı 13,5 milyar dolar, meyve sebze mamulleri ithalatı 9,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu çalışmada yer alan Trademap verileri, 07, 08, 20 ve 22 faslında yer alan GTİP pozisyonları alınarak istatistikler oluşturulmuştur.¹

1000 \$	2018	2019	2020	2021	2022	2021-2022 Değişim %
İhracat	10.448.962	10.694.884	10.788.828	12.663.708	13.532.334	6,86%
İthalat	7.315.549	7.486.671	7.858.753	8.975.543	9.827.444	9,49%
Hacim	17.764.511	18.181.555	18.647.581	21.639.251	23.359.778	7,95%
Denge	3.133.413	3.208.213	2.930.075	3.688.165	3.704.890	0,45%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca MSM İhracatı Yapılan Ülkeler (1000 \$)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Değişim %	Pay %
1	Almanya	2.031.208	2.430.363	2.605.316	7,2%	19,3%
2	Belçika	1.307.268	1.541.449	1.549.913	0,5%	11,5%
3	Birleşik Krallık	1.164.081	1.356.480	1.471.974	8,5%	10,9%
4	Fransa	1.021.562	1.318.130	1.382.326	4,9%	10,2%
5	ABD	1.110.266	1.063.962	1.116.968	5,0%	8,3%
6	İtalya	256.949	311.837	368.232	18,1%	2,7%
7	İspanya	247.018	311.232	344.603	10,7%	2,5%
8	İsveç	284.470	357.941	318.343	-11,1%	2,4%
9	Norveç	219.007	262.176	280.149	6,9%	2,1%
10	Danimarka	185.382	245.781	258.318	5,1%	1,9%
11	Polonya	209.183	262.769	257.303	-2,1%	1,9%
12	İrlanda	128.341	165.980	176.314	6,2%	1,3%
13	BAE	125.447	143.428	164.197	14,5%	1,2%
14	İsviçre	105.996	116.648	160.702	37,8%	1,2%
15	Çin	155.050	135.363	151.836	12,2%	1,1%
18	Türkiye	37.794	60.700	125.487	106,7%	0,9%
	Toplam	10.788.828	12.663.708	13.532.334	6,9%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

¹ 07, 08, 20 ve 22 faslında kullanılan gtıp pozisyonları: 071010, 071021, 071022, 071029, 071030, 071040, 071080, 071090, 071140, 071151, 071159, 071190, 071220, 071230, 071231, 071232, 071233, 071239, 071290, 081110, 081120, 081190, 081210, 081290, 081400, 200110, 200190, 200210, 200290, 200310, 200320, 200390, 200410, 200510, 200520, 200540, 200551, 200559, 200560, 200570, 200580, 200591, 200599, 200600, 200710, 200791, 200799, 200820, 200830, 200840, 200850, 200860, 200870, 200880, 200891, 200893, 200897, 200899, 200911, 200912, 200919, 200920, 200921, 200929, 200930, 200931, 200939, 200941, 200949, 200950, 200961, 200969, 200971, 200979, 210320, 220110, 220190, 220210, 220290, 220300, 220410, 220421, 220429, 220430, 220510, 220590, 220600, 220710, 220720, 220820, 220830, 220860, 220870, 220890, 220900

Başlıca MSM İhracatı Yapılan Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2020	2021	2022	Değişim %	Pay %
200410	Patatesler; sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş, dondurulmuş	1.483.027	1.773.298	2.152.984	21,4%	15,9%
220300	Malttan üretilen biralar	2.111.279	2.166.034	2.028.737	-6,3%	15,0%
220710	Alkol derecesi hacim itibariyle % 80 veya daha fazla olan tağıyir (denatüre) edilmemiş etil alkol	1.233.109	1.525.982	1.671.586	9,5%	12,4%
220210	Sular (mineral sular ve gazlı sular dahil) (ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeler katılmış ve aromalandırılmış)	792.823	1.034.007	1.261.065	22,0%	9,3%
200520	Patates (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş, dondurulmamış)	353.446	393.329	436.915	11,1%	3,2%
220830	Viskiler	264.293	346.469	435.971	25,8%	3,2%
210320	Domates ketçapı ve diğer domates sosları	310.426	380.918	430.090	12,9%	3,2%
220421	Taze üzüm şarapları (köpüklü şaraplar hariç) ve fermantasyonu alkol ilavesi ile önlenmiş veya durdurulmuş üzüm şırası; muhtevası 2 litre veya daha az kaplarda olanlar	317.261	419.776	373.661	-11,0%	2,8%
220720	Alkol Derecesi Ne Olursa Olsun Tağıyir (Denatüre) Edilmiş Etil Alkol Ve Damıtım Yoluyla Elde Edilen Diğer Alkollü İçkiler	90.241	92.469	318.436	244,4%	2,4%
200599	Diğer sebzeler (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş, dondurulmamış)	288.666	368.153	312.906	-15,0%	2,3%
	Toplam	10.788.828	12.663.708	13.532.334	6,9%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca MSM İthalatı Yapılan Ülkeler (1000 \$)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Değişim %	Pay %
1	Belçika	1.385.257	1.677.370	1.715.507	2,3%	17,5%
2	Almanya	1.138.370	1.345.144	1.438.834	7,0%	14,6%
3	Fransa	811.484	1.008.568	1.017.472	0,9%	10,4%
4	Brezilya	577.935	519.164	694.415	33,8%	7,1%
5	İtalya	464.698	566.486	565.749	-0,1%	5,8%
6	ABD	332.089	265.441	438.074	65,0%	4,5%
7	İspanya	470.334	471.513	426.587	-9,5%	4,3%
8	Avusturya	241.979	319.178	349.106	9,4%	3,6%
9	Birleşik Krallık	413.580	304.837	341.971	12,2%	3,5%
10	Polonya	215.527	293.657	286.880	-2,3%	2,9%
11	Pakistan	45.084	52.174	189.732	263,7%	1,9%
12	Peru	111.895	172.596	187.371	8,6%	1,9%
13	Kanada	111.367	131.953	143.391	8,7%	1,5%
14	Çin	89.862	113.655	140.381	23,5%	1,4%
15	Kosta Rika	69.261	83.353	131.460	57,7%	1,3%
17	Türkiye	110.323	128.783	116.803	-9,3%	1,2%
	Toplam	7.858.753	8.975.543	9.827.444	9,5%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca MSM İthalatı Yapılan Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2020	2021	2022	Değişim %	Pay %
220710	Alkol derecesi hacim itibariyle % 80 veya daha fazla olan tağyir (denatüre) edilmemiş etil alkol	861.064	1.295.077	1.678.743	29,6%	17,1%
220421	Taze üzüm şarapları (köpüklü şaraplar hariç) ve fermantasyonu alkol ilavesi ile önlenmiş veya durdurulmuş üzüm şırası; muhtevası 2 litre veya daha az kaplarda olanlar	1.262.869	1.427.473	1.336.296	-6,4%	13,6%
220210	Sular (mineral sular ve gazlı sular dahil) (ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeler katılmış ve aromalandırılmış)	550.075	637.946	673.872	5,6%	6,9%
220830	Viskiler	376.863	444.549	539.494	21,4%	5,5%
220300	Malttan üretilen biralar	487.309	573.270	504.152	-12,1%	5,1%
220720	Alkol Derecesi Ne Olursa Olsun Tağyir (Denatüre) Edilmiş Etil Alkol Ve Damıtım Yoluyla Elde Edilen Diğer Alkollü İçkiler	304.130	165.572	500.406	202,2%	5,1%
200919	Portakal suyu (diğerleri, fermente edilmemiş ve alkol katılmamış)	357.678	349.812	333.471	-4,7%	3,4%

200410	Patatesler; sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş, dondurulmuş	274.408	258.631	323.886	25,2%	3,3%
200899	Diğer meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve yenilen diğer bitki parçaları (başka surette hazırlanmış veya konserve edilmiş)	232.654	263.410	322.726	22,5%	3,3%
200912	Portakal suyu (dondurulmamış, brix değeri 20'yi geçmeyenler, fermente edilmemiş ve alkol katılmamış)	189.778	208.377	212.777	2,1%	2,2%
	Toplam	7.858.753	8.975.543	9.827.444	9,5%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

Türkiye'nin Hollanda'ya MSM İhracatı

Ürün Grubu	2021 FOBD	2022 FOBD	Değişim FOBD%	Pay %
SEBZE.MEYVE.BİTKİ PARÇALARI KONSERVELERİ SİRKELİ	47.834.686	33.761.207	-29,4%	25,3%
DİĞER MEYVA SULARI	16.725.648	19.417.126	16,1%	14,6%
GAZLI SULAR.MADEN SULARI VE GAZOZLAR	15.458.428	18.124.998	17,2%	13,6%
ELMA SULARI	25.121.939	17.719.128	-29,5%	13,3%
DONDURULMUŞ SEBZELER	5.424.952	6.357.148	17,2%	4,8%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ	4.368.174	4.412.640	1,0%	3,3%
REÇEL.JÖLE.MARMELAT	4.622.864	4.095.770	-11,4%	3,1%
DİĞER MEYVE KONSERVELERİ	1.473.442	3.969.978	169,4%	3,0%
KURUTULMUŞ SEBZELER	3.844.302	3.812.640	-0,8%	2,9%
DONDURULMUŞ MEYVELER	4.143.253	3.458.541	-16,5%	2,6%
DOMATES SALÇASI	1.115.126	3.033.668	172,0%	2,3%
DOMATES KONSERVELERİ	2.787.033	2.718.301	-2,5%	2,0%
TURUNÇGİL KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ . TATLANDIRILMIŞ	3.550.064	2.418.632	-31,9%	1,8%
DOMATES KETÇABI VE DİĞER DOMATES SOSLARI	463.977	2.245.923	384,1%	1,7%
SULAR.BUZ VE KAR	1.665.659	1.707.848	2,5%	1,3%
ALKOLLÜ İÇKİLER (ALKOL DERECEŚİ<80)	1.246.564	1.353.159	8,6%	1,0%
BEZELYE KONSERVELERİ DONDURULMAMIŞ	3.600.538	1.245.678	-65,4%	0,9%
TURUNÇGİL SULARI	774.376	1.228.646	58,7%	0,9%
KAYISI KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ. TATLANDIRILMIŞ	359.158	582.295	62,1%	0,4%
ÇEŞNİ.LEZZET VERİCİ KARIŞIMLAR VE SOSLAR	319.782	508.546	59,0%	0,4%
FASULYE KONSERVELERİ. DONDURULMAMIŞ	87.088	248.724	185,6%	0,2%
KARIŞIK HALDEKİ MEYVE VE SEBZE SULARI	146.507	185.786	26,8%	0,1%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ. DONDURULMUŞ	181.256	170.042	-6,2%	0,1%
PATATES KONSERVELERİ. DONDURULMAMIŞ	90.770	112.319	23,7%	0,1%
ŞARAP	71.707	110.789	54,5%	0,1%
BİRA	60.212	108.040	79,4%	0,1%
SİRKE	165.753	84.393	-49,1%	0,1%
GEÇİCİ KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER	0	59.009	-	0,0%
ÜZÜM SUYU	4.631	52.690	1.037,7%	0,0%
PATATES KONSERVELERİ. DONDURULMUŞ	1.404	40.382	2.776,2%	0,0%

DONDURULMUŞ KURUTULMUŞ VEYA DİĞER ŞEKİL. MUHAFAZA EDİLMİŞ DİĞER MEYVE VE SEBZELER	28.317	24.562	-13,3%	0,0%
KİRAZ (VİŞNE DAHİL)KONSERVELERİ. ALKOLLU .ALKOLSÜZ TATLANDIRILMIŞ	45.286	13.151	-71,0%	0,0%
VERMUT VE DİĞER ALKOLLÜ İÇKİLER	62.114	9.572	-84,6%	0,0%
ÇİLEK KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ TATLANDIRILMIŞ	0	8.911	-	0,0%
ŞEKERLE KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER. MEYVELER VE DİĞER BİTKİ PARÇALARI	1.445	7.787	439,0%	0,0%
MANTAR.DOMALAN KONSERVELERİ	2.319	3.120	34,5%	0,0%
ANANAS SUYU	781	2.054	163,0%	0,0%
DOMATES SUYU	1.650	1.846	11,9%	0,0%
GEÇİCİ KONSERVE EDİLMİŞ MEYVELER	0	208	-	0,0%
TOPLAM	145.851.207	133.415.261	-8,5%	100,0%

Kaynak: TİM

PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER²

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Hollanda'da, fikri mülkiyet hakları açısından aşağıdaki hususlar geçerlidir:

Patentler: Bir buluşu veya teknik ürünü veya işlemi korumak için kullanılmaktadır. Patente konu hususun başkalarınınca kullanması, satılması, kiralanması veya tedarik edilmesi yasa dışıdır. Ancak patent sahibi, başkalarına bir [patent lisansı](#) vererek bunlara izin verebilir. Hollanda'da bir patent almaya hak kazanabilmek için, 3 maddi koşula uygun bir teknik buluş tasarlamış olmak gerekmektedir. Teknik bir buluş, herhangi bir teknolojik alanda bir ürün veya çalışma/çalıştırma işletme prosedürü anlamına gelir. Bu maddi koşullar aşağıdaki gibidir:

- **Yenilik:** Ürün veya süreç, patent başvurusunun yapıldığı tarihten önce dünyanın herhangi bir yerinde, başvuru sahibinin faaliyetleri yoluyla bile (örneğin bir şirket broşürü veya bir fuarda sunum yoluyla) halka açıklanmamış olmalı.
- **Yaratıcı Adım:** Buluş konunun profesyonel için açıkça bilinir olmamalı.
- **Endüstriyel Uygulama:** Buluş, teknik açıdan kanıtlanabilir bir işleyen ürün veya üretim süreci ile ilgili olmalı.

Hizmetler, doğal bilimsel teoriler, hesaplama yöntemleri ve estetik tasarımlar bir patentle korunamaz. Bunlar için telif hakkı, tasarım ve model hakları veya ticari marka hakları gibi diğer koruma biçimleri kullanılabilir.

Hollanda'da bir patenti korumak için Netherlands Enterprise Agency (RVO) kurumunun bir bölümü olan Hollanda Patent Ofisine yıllık bir ücret ödenmelidir. İlk ödeme, başvuru yapıldıktan sonraki 4. yılın başında yapılacaktır.

Ücretlerde hesaplama farklılık göstermektedir. Patent ücretlerine ilişkin bilgilere aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz:

<https://english.rvo.nl/information/patents-intellectual-property/general-information-patents/netherlandspatent-office/fees>

Telif Hakkı: Telif hakkı, edebiyat, bilim ve sanat eserlerini korumak için kullanılmaktadır. Bunlar arasında kitaplar, filmler, resimler, müzik, oyunlar, fotoğraflar ve yazılımlar bulunmaktadır. Telif hakkı, münhasır [Telif Hakkı Yasası](#) ile düzenlenmektedir. Telif hakkı otomatik olarak mevcut olup kaydolmaya veya başvurmaya gerek yoktur.

² Bu bölümdeki veriler ve bilgiler T.C. Ticaret Bakanlığı ülke raporlarından alınmıştır.

İlgili Haklar: Telif hakkına ek olarak ilgili haklar vardır. Bu haklar, sanatçıların, müzik ve film yapımcılarının ve yayın şirketlerinin çalışmalarını korumaktadır. Telif hakkı gibi otomatik olarak ortaya çıkar. Çoğu eser yazarı (besteciler, müzisyenler ve film yapımcıları dahil), telif haklarını Toplu İdare Kuruluşları (CMO) aracılığıyla kullanır. Bunlara örnek olarak aşağıdaki kuruluşlar verilebilir:

- Bureau of Musical Copyright
- Dutch Foundation for the Exploitation of Neighbouring Rights
- Reprographic Reproduction Rights Foundation
- Dutch Private Copying Society

Bu kolektif yönetim organizasyonları, “Association of Organisations for the Collective Management of Intellectual Property Rights” (Vereniging van Organisaties die Intellectueel eigendom Collectief Exploiteren, VOI©E) kurumuna bağlı olup, konuya ilişkin 2014 tarihli AB direktifi çerçevesinde iş ve işlem yapmaktadırlar.

Ticari Markalar: Ticari markalara ilişkin işlemler The Benelux Office for Intellectual Property (BOIP) tarafından yapılmaktadır. Hollanda, Belçika ve Lüksemburg ülkelerinde ayrı ayrı başvuru yapılmamaktadır. 3 ülke için geçerli işlem yapılmaktadır. Başvurular BOIP web portalından online yapılabilmektedir. İçeriğine göre değişiklikler göstermekle birlikte 10 senelik marka kayıt başvurusu 244 avro, hızlandırılmış başvuru 440 avro, mevcut kaydın 10 uzatılması ise 263 avrodur (<https://www.boip.int/en/entrepreneurs/trademarks>).

Tasarım Hakları: Tasarım hakları, iki veya üç boyutlu ürünlerin görünümünü korumak için kullanılmaktadır. Bunlar duvar kağıdı desenleri, tekstil ve çalar saatler, oyuncaklar ve sandalyeler gibi ev eşyalarının tasarımı için geçerlidir.

Ticari İsim: İşletme çalışmaya başlar başlamaz bir ticari ad otomatik olarak ortaya çıkmaktadır. Sahibinin ticari adı ticari sicile kaydetmesi gerekmez. Ticari adların korunması Ticari Unvanlar Kanunu kapsamında düzenlenmiştir.

Dağıtım Kanalları

Hollanda'nın uluslararası ticarete ve Avrupa Birliği içerisindeki ticarete etkin konuma sahip bir ülke olması nedeniyle Hollanda gerek lojistik bağlantılar gerek dağıtım kanallarına nüfuz bakımından önemli bir role sahiptir. Bu kapsamda, Hollanda'da ve Avrupa Birliğinin genelinde ürün grupları bazında ayrılmış detaylı dağıtım kanalları mevcuttur.

Dağıtım kanalları uluslararası ticaretteki yoğunluğunu Hollanda ve Avrupa içi ticarete de göstermektedir. Bu kapsamda hangi market segmenti ve ürün için hangi yolların izlenebileceğine ilişkin detaylı bilgilere [\(https://hollandinternationaldistributioncouncil.com/en/\)](https://hollandinternationaldistributioncouncil.com/en/) adresinden ulaşılması mümkün bulunmaktadır.

Tüketici Tercihleri

Teknoloji, müşteriler ve şirketler arasındaki ilişkide giderek artan bir rol oynamaktadır. Çevrimiçi satın alma unsurları hızla Hollanda'daki tüketiciler için bir norm haline gelmektedir.

Bu süreç küresel COVID-19 salgını ile hız kazanmış ve piyasa kültürüne daha da yerleşmiştir. Kişisel verilerin korunmasına yönelik düzenlemelerin oluşması ile birlikte tüketicilerin büyük kısmı tüketicilerle etkileşime izin veren kişileştirilmiş müşteri deneyimine olanak tanıyan web mağazası, mobil arayüz gibi mecralara yönelmektedirler.

Elektronik ticaretin artması müşterilerin alışveriş için daha fazla zaman harcamasına ve daha bilinçli tüketiciler haline gelmelerine neden olmaktadır. Mağaza içi deneyimler açısından Hollandalı tüketicinin beklentisinin büyük olduğu söylenebilir. Akıllı cihazların alışverişe yönelik kullanımı yoğun olduğu için tüketiciler, mağazalarda neler olduğu ve maliyetin ne olduğu konusunda zaten bilgili olabilmekte, ürün-marka karşılaştırmalarını önceden yapabilmekte ve fiziksel mağaza ziyaretlerinde daha iyi deneyimler aramaktadırlar.

Zaman konusunda da Hollandalı tüketicilerde hassasiyet mevcuttur. Teslimat zamanlarının belirli olması sıkça uygulanan ve tercih edilen bir durumdur. Zamanında gerçekleşen teslimat ve diğer unsurlar firmalara pazarda büyük avantaj sağlamaktadır. Teslimatlarda paketlemeyola çıkma- bölgesel kargo-dağıtım merkezine girme-nihai taşıyıcı araca teslim-yola çıkmaulaştırılacak tahmini zaman dilimi gibi aşamalara ilişkin bilgiler telekomünikasyon imkanlarla müşteriye ulaştırılmakta ve böylece müşterinin yakın takibine imkan sağlanmaktadır.

Para harcama konusunda kısmi bir tutuculuk sözkonusudur. Gereksiz olduğu düşünölen harcama kalemlerinin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Özellikle hizmet alımları açısından değerlendirildiğinde Hollandalıların kendi işlerini kendileri yapmayı tercih ettikleri şekilde bir yorum gerçekçi olacaktır. Yüksek gelir grubunda, gelişmiş bir ülke statüsünde olan Hollanda'da emeğin pahalı olmasının bunda etkisi büyüktür. Ayrıca, nakliye veya basit montaj gibi hususlar söz konusu olduğunda Hollandalı tüketicilerin cimri olduğu söylenebilir. Aynı yaklaşım ürün iadesi için de geçerlidir. Dolayısıyla, ücretsiz nakliye ve basit montaj, bakım veya ürün iadesine giden firmaların tecrîh oranları yükselmektedir.

Diğer taraftan, fiyat ve kalite dengesinin iyi çalıştığı düşünölmektedir. Tüketicilerin kaliteli bir ürün için daha fazla ödeme yapmaya istekli olduğu müşahede edilmektedir. Genel olarak, tüketiciler yeni ürünler yerine zaten tanıdıkları ürünleri tercih etmektedirler ve markalara daha sadıktırlar. Sadakat programları genellikle iyi karşılanmakta ve müşterilerce kullanılmaktadır. Tabiatıyla indirimli fiyatlar ve promosyonların da yüksek bir cazibesi olduğu gözlenmektedir.

Hollanda'da modaaya uygun ürünlerin, pratik, sağlıklı ve çevreci nitelikteki eşyaların yüksek derecede tercih edildiği bir pazar mevcuttur. Sürdürülebilirlik, çevre duyarlılığı, çocuk işçi kullanılmaması, geri dönüşüm, organik içerik gibi unsurlar son derece önemlidir. Birinci tercih sebebidir.

Diğer bir önemli husus olan ikinci el mağazaları, özellikle büyük şehirlerde sıklıkla kullanılmaktadır.

Satış teknikleri bakımından ele alındığında elektronik ticaretin artması ve teknolojik atılım satış teknikleri açısından farklı seçenekleri beraberinde getirdiği görölmektedir. Bu kapsamda, firmaların doğrudan kendi webshop uygulamaları ile satışa gittikleri görölmektedir.

Diğer bir seçenek olarak, büyük perakende grupları üzerinden satış değerlendirilmektedir. Bu noktada, küresel, çok uluslu veya yerel online perakende satış siteleri ile içeriğe göre kapsamlı anlaşmalar mümkün olmakta ve firmaların lojistik, depo, müşteri hizmetleri, iade gibi işlemleri bu perakende satış kanalları üzerinden ücret karşılığı almalı mümkün olmaktadır. Ayrıca, elektronik ticarete satış ve pazarlama temsilciliği hizmeti veren firmalar ile anlaşma yapılması suretiyle ürünlerin ilgili çevrimiçi mecralarda yer almasının sağlanması da bir seçenek olarak görünmektedir. Bu kapsamda, firmaların elektronik ticaret temsilcisi ile anlaşarak sektörüne ilişkin ilgili olabilecek çevrimiçi kanallarda satışa yönelik sözleşme düzenlemesi, satış ve pazarlama işlemlerini hizmet sunan bu firmalar üzerinden dış

hizmete kaydırması yolu izlenmektedir. Yabancı ülkelerde pazara girişi kolaylaştıran bir enstürüman olan bu yöntem de Hollanda’da kullanılmaktadır.

Sonuç olarak, ihracatçı firmalarımızın tasarım, kaliteli üretim ve markalaşmaya odaklanarak satış ve pazarlama hususlarını konunun profesyonellerine bırakacak şekilde gelişmiş iş hizmetleri sunumunun yoğun olduğu Hollanda pazara girmeyi düşünmeleri halinde uygun altyapı ile buluşmaları mümkün olacaktır.

Kamu İhaleleri

Hollanda hükümeti her yıl yaklaşık 80 milyar avro değerinde iş, hizmet ve malzeme tedarik etmektedir. Bunların çoğu yollar, köprüler, evde bakım, okul kitapları, okul taşımacılığı vb. İhtiyaçlar içindir. İhale kurallarına uyma ve en düşük fiyatı tercih etmeye odaklanma ihalelerdeki en önemli unsurlardır.

1 Temmuz 2016'da yeni Hollanda Kamu İhale Kanunu yürürlüğe girmiştir. Değiştirilen Kamu İhale Yasası, en son AB ihale direktiflerini (2014/23/ AB, 2014/24/ AB ve 2014/25/AB) uygulamak üzere tasarlanmıştır. Kamu İhale Kanunu hem ulusal hem de Avrupa ihale prosedürleri için geçerlidir. Hollanda kamu alımları yasası temel olarak, kamu alımları hukukunun genel ilkelerini (eşit muamele, ayrımcılık yapmama, karşılıklı tanıma, orantılılık ve şeffaflık) ve Hollanda medeni hukukunun genel ilkeleri üzerine bina edilmiştir. “Hollanda Kamu İhale Kanunu, Kamu İhale Kararnamesi”nde (Aanbestedingsbesluit) daha ayrıntılı olarak açıklanmaktadır. Ayrıca, Avrupa Tek Satın Alma Belgesi/ESPD (Uniform Europees Aanbestedingsdocument/UEA) Kamu İhale Kararının bir parçasıdır.

TenderNed (<https://www.tenderned.nl/cms/english>), Hollanda hükümetinin ihalelerinin tek bir elden duyurulduğu çevrimiçi platformdur. Burada tüm devlet ihaleleri bulunabilir. TenderNed’e firma bilgilerinin yalnızca bir kez girilmesi ve kayıt olunarak kullanılması mümkündür. Kayıt yapıp firma bilgileri girildikten sonra ilgili alanlarda ihale araması yapılması mümkündür. Tüm ihaleler (<https://www.tenderned.nl/tendernedtap/aankondigingen>) adresinden duyurulmak zorundadır. Bu yükümlülük yalnızca Avrupa Birliği ihale eşiklerinin üzerindeki sözleşmeler ve ulusal sözleşmelerin (gönüllü) duyurusu için geçerlidir. Bu çerçevede, küçük çaplı kamu ihaleleri de zorunlu olmamakla birlikte TenderNed platformunda yer bulmaktadır. İhale, Avrupa Komisyonunun belirlemiş olduğu limitleri aşar ise TenderNed’in yanında otomatik olarak Avrupa Birliği web portalında da (www.ted.europa.eu) yayınlanmaktadır. TenderNed’de duyuru zorunluluğu olmayan ihaleler için başkaca platformların kullanımı

mümkündür. Hollanda’da yıllar itibariye toplam ihalelerin ortalama %65-70 kadar bir oranı AB eşik değerlerinin altındadır. Tüm ihalelerin (AB eşikleri altında kalanlar dahil) %60’lık kısmı TenderNed adresinde yayımlanmakta %40’lık kısmı ise başkaca platformlardan duyurulmaktadır.

TenderNed üzerinden bir ihaleye başvurmak için yapılması gerekenler adım adım aşağıdaki adreste detalarıyla açıklanmaktadır. Bu modüller kullanılarak süreç takip edilebilir, bu mecralar üzerinden danışmanlık hizmeti de almak mümkündür

<https://www.tenderned.nl/cms/english/six-steps-bidding-public-procurement-contracts-online-throughtenderned>

Kamu alımlarının son yıllarda gittikçe artan korumacılık tutumlarına konu olan bir başlık olduğu görülmektedir. AB seviyesinde Uluslararası Kamu Alımları (IPI) Aracına ilişkin Yönetmelik ile kamu alımları piyasasında ülkelerin pazarlarını yabancı etkisi bakımından kontrol etmeleri sözkonusudur. Hollanda’da da bu bakımdan IPI nihai amacının, Hollandalı işletmelerin belirli bir pazarda hoş karşılanmamaları durumunda, AB ortak pazarının kapatılması veya üçüncü ülkelere gelen firmalara geçici olarak kısıtlamalar getirilerek ya da ihaleler bu firmalar için daha az elverişli hale getirilerek ülkelerin pazarlarını açmaya ikna etmeye çalışılması olarak öngörülmektedir.

PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

İş Kültürü

Hollandalılar planlı ve çok önceden belirlenmiş programları dahilinde çalışmalarını ile bilinmektedir. Bu nedenle de randevuları çok önceden, hatta aylar öncesinden almak ve randevu saatlerine uymak önem taşımaktadır. Birkaç gün öncesinden, hatta birkaç hafta öncesinden bir firma ya da kuruluştan randevu almak pek mümkün değildir. Bunun nedenlerinden birisi, yukarıda da belirtildiği gibi, Hollandalıların iş etiği ve kültürel özellikleri sonucu, bu konuda yayımlanan kitaplarda da belirtildiği üzere, planlı ve organize bir şekilde çalışma özellikleri olduğu bilinmektedir.

Hollanda’daki işyeri ve diğer kurumlarda iş bölümü tanımını detaylı bir şekilde yapılmış olup, firma ya da kurum içinde ilgili kişi hastalık ya da tatil nedeniyle ofiste olmadığı takdirde,

kendisi dönene kadar ya da eğer varsa yerine bakacak kişiye ulaşana kadar epeyce vakit geçmektedir. Ayrıca, Hollanda iş yasalarına göre çalışanların hakları çok iyi güvence altına alınmış olup, hastalık veya diğer nedenlerle, çalışanların, haftalara, hatta aylara ulaşan izinler almaları sık karşılaşılan bir durumdur. Bu da bir iş konusunda daha önce görüşülen bir kişiye ertesi gün veya uzun bir süre ulaşamamak ve işlerin aksaması anlamına gelmektedir.

Hollanda'nın AB ülkeleri içerisinde yaklaşık %40'luk bir oranla part- time çalışan kişi sayısının en fazla olduğu ülke olması ve bu nedenle, bir iş konusunda görüşülmüş bir kişiye haftanın bir veya iki günü, ayrıca izin de almışsa üç veya daha fazla gün ulaşılabilmesi anlamına gelmektedir. Tüm bu nedenlerden dolayı, bazen bir firma ya da kuruluştan randevu alabilmek, haftalarca sürebilmektedir.

Çalışanların tatile çıkmaları, genelde Mayıs'ta başlayıp, Eylül ayı ortasına kadar sürmektedir. En fazla tatil yapılan aylar olan, Temmuz-Ağustos ayları arasında hem firmalarda hem de resmi kurumlarda çok az kişiye ulaşma imkanı vardır. Kasım ve Aralık ayları da, çalışanların, Noel ve yılbaşı tatilleri ile kendi izin günlerini birleştirip birkaç haftalık tatillere çıkma alışkanlıkları nedeniyle, randevu ayarlamak için çok uygun aylar değildir.

Hollandalılar iş görüşmeleri esnasında, çok fazla diğer konularda sohbet etme alışkanlığında olmayıp, doğrudan iş görüşmesine başlama eğiliminde olmaları, çok açık konuşmaları gibi özellikleri ile de bilinmektedirler. Sosyal statü ve maddi olanaklara ilişkin abartılı ve gösterişçi davranışlardan hoşlanmayıp, statü veya ayrıcalık göstergesi her türlü davranıştan kendileri de kaçınmaktadır. Dolayısıyla Hollanda iş çevreleri ile ilişkilerde ayrıcalıkların ve statülerin öne çıkarılması etkin olmamaktadır.

Hollandalıların, iş yapma kültürü konusunda daha fazla bilgiye aşağıdaki linkten ulaşılabilir:

<https://business.gov.nl/coming-to-the-netherlands/living-in-the-netherlands/the-dutch-culture-andbusinessclimate/>

Hollandalı firmalarla çok iyi bir şekilde gözden geçirilerek imzalanmış yazılı sözleşmeler dahilinde ticaret yapmak; gerekirse bu konuda uzmanlaşmış danışmanlık firmalarından hizmet almak, ileride karşılaşılabilecek maddi kayıpların önüne geçecektir. Hollandalı bir firma ile yapılacak bir ihracat veya ithalat sözleşmesi sadece dayalı olduğu hukuki sistemi belirtmekle kalmayıp, aynı zamanda bir tahkim hükmü de içermelidir.

Uluslararası Ticaret

Odası ve ulusal ticaret odaları, bu tür tahkim kolaylıkları sağlamaktadır. Bunun dışında Hollanda'da bağımsız tahkim hizmetleri sunan, Hollanda Tahkim Kuruluşu-NAI bulunmaktadır. Uluslararası alım satım sözleşmelerinde kullanılmak üzere önerilen bir madde şu şekilde olabilir: "İşbu sözleşme veya bundan kaynaklanan başka sözleşmelerle ilgili bütün ihtilaflar, İstanbul Ticaret Odası Tahkim Kuruluşu veya Hollanda Tahkim Kuruluşu (NAI) kurallarına uygun olarak tahkim yoluyla kesin olarak çözümlenecektir."

Hollandalılar alışverişte her şeyin konuşulabileceği ve konuşulması gerektiğine inanmaktadırlar. Pazarlık mekanizması çalışmaktadır. Hollandalılar söyleceklerini doğrudan ve imasız aktardıkları için pazarlıkçı olmak konusunda rahat davranmak gereklidir. Verilmek istenen mesaj açık ve net olduğu sürece mizah ve yaratıcılık hem tasarımda hem reklamda hem de pazarlıkta çok etkili olmaktadır.

Buna ilaveten dürüstlük oldukça önemlidir. Hollanda nüfusunun büyük kısmı dindar olmamakla birlikte tüketici davranışının bazı kültürel özellikleri, ki dürüstlük de bu kapsamda değerlendirilebilir, Kalvinist fikirlerle bağlantılıdır. Örneğin servet sergilemek, gösteriş vs. hususlar hoş karşılanmaz ve tevazu önemlidir. Özellikle lüks markalar için bu önemli bir kriterdir. Lüks tüketim tüketici tercihleri açısından olumsuz etki yapabilir. Bu bakımdan lüks segmentlerde pazarlamada daha çok sürdürülebilirlik, kalite, marka sadakat programları hususlar öne çıkmaktadır.

Para Kullanımı

1889/2005 sayılı AB Yönetmeliği çerçevesinde çıkartılan 195/2008 sayılı Kararname uyarınca, AB ülkelerine (Hollanda dahil) giriş ve çıkışlar esnasında 10.000 avroyu aşan miktardaki her türlü nakit para ve anılan kararnamenin 1. maddesi uyarınca nakit para olarak kabul edilen çek, senet vb. kıymetli evrakın Gümrük İdaresine bildirilmesi gerekmekte olup , söz konusu bildirim yapılmadığı takdirde, kontrollerde tespit edilen nakit para/kıymetli evrakın değerinin 10.000 avroyu aşan kısmının %40'ına kadar varan miktarlarda cezai müeyyidenin, ayrıca nakit para/kıymetli evraka el konulmasının söz konusu olmaktadır. Bu çerçevede, ağır cezai müeyyidelerle karşılaşılması bakımından vatandaşlarımızın Hollanda'ya (ve diğer AB ülkelerine) yapacakları seyahatler esnasında ve AB ülkelerinden ayrılırken yanlarında bulunduracakları nakit para ve kıymetli evrakla (başkasına devredilmesi önünde bir kısıtlama olmayan nama yazılı çekler dahil) ilgili beyan yükümlülüklerine riayet etme konusunda azami hassasiyet göstermelerinin yararlı olacaktır.

Diğer taraftan, Hollanda’da nakit banknot kullanımı gittikçe düşmektedir. Online ödeme imkanları hızla yayılmaktadır. Bu durum Hollandalıların gösterişten ve olabilecek her türlü zenginlik referansından kaçınmalarına yönelik tutumları ile birlikte düşünüldüğünde yüklü miktarda nakit ile hareket etmek veya ticari ilişkilerin bir parçası olarak kullanmak tavsiye edilmemektedir. Ayrıca, 100 ve 200 avroluk banknotların dolaşıma sokulmasında ve bunlarla ödeme yapılarak bozulmasında problemler yaşanmaktadır. Ayrıca, Hollanda hükümeti 3 bin avronun üstündeki nakit ödemelerin yasaklanması ile ilgili çalışmalara devam etmektedir. Bu uygulamanın tüccarlar (profesyonel veya ticari alıcılar ve mal satıcıları) için geçerli olması beklenmektedir. Sözkonusu değişikliğin yürürlüğe giriş tarihi kesinleşmemiştir.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri ise 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla, anılan ülkeye yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Genelde resmi iş yerlerinde mesai süresi 09.00-12.00 ve 13.00-17.00 arasındır. Bankaların çoğu hafta içi 09.00-17.00 arası çalışmaktadır. Pazartesi günleri saat 10.00’da hatta 13.00’de açılan bankalar da vardır. Cumartesi günleri ise saat 10.00’dan 13.00’e veya 14.00’e kadar mesai yapan bankalar da bulunabilir. Hollanda’da mağazaların çalışma saatleri şehirden şehire bazı farklılıklar göstermekle birlikte genelde hafta içi 9.00-17.00 arasındır. Pazartesi günleri çoğu mağaza saat 13.00’de açılmaktadır. Şehirlere göre akşam geç saatlere kadar alışveriş yapılabilecek günler, Perşembe veya Cuma günü olup, mağazalar haftada bir gün saat 21.00’e kadar açık kalmaktadır. Büyük şehirlerdeki mağazalar Pazar günleri de genellikle 12.00-18.00 arası açıktır. Küçük yerleşim yerlerinde ise sadece her ayın ilk Pazar günü alışveriş merkezleri açıktır. Büyük süpermarketler, alışveriş akşamları hariç, hafta içi her akşam 20.00’ye kadar açıktır. Kalabalık bölgelerdeki süpermarketler Pazar günleri de açıktır.

2023’te Hollanda’da resmi tatiller:

1 Ocak 2023: Yılbaşı
07 Nisan 2023: İyi Cuma
09-10 Nisan 2023: Paskalya
27 Nisan 2023: Kral Günü
5 Mayıs 2023: Kurtuluş Günü
18 Mayıs 2023: Yükseliş Günü

28-29 Mayıs 2023: Pentekost Bayramı

25-26 Aralık 2023: Noel

Dikkate değer diğer ulusal tarihler Ulusal tatil günleri olmasalar bile kesinlikle aynı derecede önemlidirler:

28 Mart: Yaz saati uygulaması başlangıcı

1 Mayıs: İşçi Bayramı

4 Mayıs: Ulusal Anma Günü

9 Mayıs: Anneler Günü (çok önemli)

20 Haziran: Babalar Günü (anneler günü kadar önemli)

19 Eylül: Bütçenin Açıklandığı Gün

31 Ekim: Yaz saati uygulaması bitişi

5 Aralık: Sinterklaas

Yerel Saat

Hollanda, Greenwich'e göre 1 saat ileridedir (GMT + 1).

DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER

Dış Ticaret Politikası

Hollanda, Avrupa Birliği'nin (AB) kurucu üyelerinden biridir. AB üyeleri arasında gümrük birliği bulunmakta ve ortak dış ticaret politikası uygulanmaktadır. Bunun bir sonucu olarak dış ticaret politikaları ve ilgili mevzuat AB organları düzeyinde belirlenmekte ve üye ülkelere bu mevzuatlar aynen alınarak ya da ulusal mevzuatlarına aktararak uygulanmaktadır. Dolayısıyla Hollanda, diğer AB üyeleri gibi, AB dış ticaret mevzuatını uygulamaktadır. Bu çerçevede, Hollanda dahil tüm AB ülkelerinde Avrupa Toplulukları Entegre Gümrük Tarifesi'ne (TARIC) göre ortak gümrük tarifesi uygulanmakta, ithalatta alınan vergiler KDV dışında aynı olmaktadır. Diğer taraftan, tarife dışı engeller ve anti-damping uygulamaları da ortak dış ticaret politikasının bir gereği olarak AB düzeyinde belirlenmektedir.

İthalat Rejimi

Genel olarak Hollanda'ya ithal edilen ürünler ile ilgili öncelikle ürünün herhangi bir ticari marka, tasarım, patent veya telif hakkı yasalarına tabi olup olmadığının kontrol edilmesi gerekmektedir. Üretici ihracatçılarımızın tasarım ve ticari marka açısından iyi bir şekilde korunduğundan emin olmasında fayda vardır. Hollanda Gümrükleri Hollanda'ya giren

ürünlerin güvenlik, sağlık, ekonomi ve çevre ile ilgili mevzuata uyup uymadığını kontrol etmektedir.

Aşağıda kayıtlı ürün grupları kontrole tabidir:

- Atık malzemeler
- Nesli tükenmekte olan hayvanlar ve bitkiler
- Kültürel nesnelere (sanat ve antika)
- Hayvan yemi
- İlaçlar
- Bitkiler, çiçekler, sebzeler ve meyveler (ihracatı da kontrole tabi)
- Radyoaktif maddeler ve nükleer madde
- Stratejik mallar (askeri mal ve çift kullanımlı-dual use-mallar)
- Silahlar ve mühimmat

Kontrollerin ne çerçevede ve hangi Hollandalı makamların sorumluluğunda olduğuna ilişkin bilgilere aşağıdaki linkten ulaşılabilir:

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontenten/belastingdienst/customs/safety_health_economy_and_environment/introduction/summary_of_customs_vgem_tasks_and_the_relevant_ministries/

Hollanda'da gümrük mevzuatının uygulaması Vergi ve Gümrük İdaresi (Belastingdienst; <http://www.belastingdienst.nl>) tarafından takip edilmektedir. Gümrük işlemleri ithalatçı ya da temsilcisi tarafından yürütülebilmektedir. İthalatta gümrük vergisinin yanında bazı ürünlerde özel tüketim vergisi ve KDV alınmaktadır. Gümrük tarifesi tüm AB üyeleri için aynı iken, özel tüketim vergisi ile KDV oranları değişebilmektedir. Diğer taraftan, AB, haksız ticaret uygulamalarına karşı DTÖ anlaşmalarının üye devletlere verdiği yetkiler çerçevesinde, ticari korunma önlemleri uygulamaktadır. AB ve dolayısıyla Hollanda tarafından uygulanan korunma önlemleri bilgilerine aşağıdaki web sayfasından ulaşılabilir:

https://ec.europa.eu/issues/respectrules/anti_dumping/stats.htm

Ayrıca, KDV ile ilgili olarak, eşyanın varış ülkesinde KDV yükümlülüğünün gerçekleşmesi uygulaması mevcuttur. Normal koşullarda AB dışından gelen ürünlerin Hollanda'ya girişinde gümrük beyannamesi düzenlenmesi gerekmekte olup, sonrasında bu ürünlerin AB içinde serbest dolaşıma sokulması mümkün bulunmaktadır.

Diğer taraftan, bu işlem sırasında gümrük idarelerinde ithalat işleminden doğan KDV'nin ödenmesi gerekmektedir. İthalat işlemi Hollandalı bir firma adına yapılıyorsa ödenen KDV'nin sonradan vergi iadesi şeklinde geri alınması mümkündür.

Hollanda mevzuatına göre Hollanda'da yerleşik olmayan yabancı firmalar açısından bahsedilen KDV iade sistemine bir kolaylık getirilmiştir (Reverse-charge mechanism on import: Article 23). Bu sayede yabancı firmalar tarafından bir vergi temsilcisi belirlenmesi suretiyle ithalat aşamasında KDV'nin hemen ödenmesi zorunluluğu ortadan kalkmaktadır. Yabancı firmalar tarafından Hollanda'ya getirilen ürünlerin başka bir AB üyesi ülkeye gönderilmesi halinde bu ülkenin KDV oranına göre işlem yapılmakta ve Hollanda'da ayrıca KDV ödenmemektedir. İthalatta KDV ve reverse-charge mekanizması ile ilgili detaylı bilgilere aşağıda kayıtlı link üzerinden erişim mümkün bulunmaktadır:

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontenten/belastingdienst/business/vat/vat_in_the_netherlands/vat_relating_to_purchase_and_sale_of_goods/import_from_non-eu_countries_to_the_netherlands/reverse-charge_mechanism_on_import_article_23

İhracat Rejimi

İthalatında konşimento, ticari fatura, bitki sağlık sertifikası (bitki ve bitkisel ürünler), A.TR Dolaşım Belgesi, EUR.1 Dolaşım Sertifikası (tarım ve demir çelik ürünleri), kontrol belgesi (tarım ürünleri), gümrük beyannamesi gibi zorunlu belgelerin gerektiği ürünlerin dışında bazı ürünlerin Hollanda'ya ithalatı yasaklanmış veya ithal lisansına bağlanmıştır. Bu ürünler stratejik ürünler veya çevreye zararlı ürünler (silah, mühimmat, nesli korunan bitki ve hayvan türleri ile uyuşturucu vb.) kategorisinde yer almaktadır.

Hollanda da bazı ürün grupları için özel düzenlemeler ve izin, lisans uygulamaları bulunmakta olup bunun dışında ihracat serbesttir. Bu kapsamda temel kurallar aşağıda sıralanmıştır:

- Askeri ve çift kullanımlı ürünler ile stratejik hizmetler kapsamındaki ürünlere yönelik kontrol politikası vardır. İhracat kontrolü ihracattan önce yapılır.
- Kitle imha silahlarının ve bu silahlar için teslimat araçlarının geliştirilmesi ve yayılmasına katkıda bulunulacak dış ticaret faaliyetleri yasaktır.

- Askeri veya çift kullanımlı malların ihracatı için lisans uygulaması vardır.
- Hollanda, insan hakları ihlallerine, iç baskılara, uluslararası saldırganlıklara veya istikrarsızlıklara katkıda bulunurlarsa askeri veya çift kullanımlı malların ihracatı için lisans vermemektedir.
- Lisans verilip verilmeyeceği göz önüne alındığında, güvenlik çıkarları ekonomik çıkarlardan önceliklidir.

Konuya ilişkin detaylı bilgiye aşağıdaki adreslerden ulaşmak mümkündür:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/exportcontrole-strategische-goederen>
https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontenten/belastingdienst/customs/safety_health_economy_and_environment/cdiu_cluster/strategic_goods/

Uyuşturucularla ilgili ithal lisansları ile ilgili ise aşağıdaki adresten bilgi almak mümkündür: <https://ondernemersplein.kvk.nl/opiumontheffing-aanvragen/>

Bunun dışında bazı münferit uygulamalar olabilmektedir. Detaylı tetkik için aşağıdaki adrese başvurulabilir:

<https://business.gov.nl/running-your-business/international-business/export/export-documents/>

Gümrük Tarifeleri

Hollanda'ya ihraç edilecek ürünlerle ilgili gümrük vergileri, gereken şartlar ve diğer belgeler ile ilgili ürün kodu bazında araştırma yapmak ve bilgi edinmek mümkündür. Söz konusu bilgiler Gümrük Birliği'nin bir sonucu olarak Hollanda'nın, AB tarafından belirlenen gümrük vergilerini uygulaması hasebiyle AB'nin (<https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/>) adresinden edinilebilir.

İç Vergiler

Katma Değer Vergisi-KDV: Katma Değer Vergisi, Hollanda'da "Belasting over de Toegevoegde Waarde (BTW)" adı altında uygulanmaktadır. AB'nin KDV mevzuatı Hollanda mevzuatına "Wet op de Omzetbelasting" (İşlem Vergisi Kanunu, 28 June 1968, Stb. 1968, 329) ile aktarılmıştır. Hollanda'da piyasaya sürülmek üzere ithal edilen her türlü ürün KDV'ye tabidir.

Aşağıdaki gümrük rejimlerine tabi tutulan ürünler için o rejim altında kaldıkları sürece KDV uygulanmamaktadır:

- Serbest bölge ya da serbest antrepoya konulan ürünler
- Geçici depolamaya tabi ürünler
- Gümrük antreposuna ya da dahilde işleme rejimine sokulan ürünler
- Geçici ithal edilen ürünler
- Transit rejimine tabi ürünler

Hollanda'da %0, %9 ve %21 olmak üzere 3 KDV tarifesi vardır.

%0 tarife, Hollanda'da yerleşik ve yabancı ülkelerde iş yapan yabancı girişimciler için geçerlidir. Bu esas olarak Hollanda'dan başka bir AB ülkesine mal ticaretine yöneliktir. Bununla birlikte %0 tarife, Hollanda'da sunulan bazı hizmetler için de geçerlidir. Bunlar, uluslararası mal taşımacılığı hizmetleri veya AB üyesi olmayan ülkelere ihraç edilen mallar gibi sınır ötesi işlemlerle ilgili hizmetlerdir. %0 tarife aynı zamanda uluslararası yolcu taşımacılığı için de geçerlidir.

Diğer taraftan aşağıda kayıtlı başlıklar da %0 KDV tarifesi uygulanmaktadır: 2 yaşından büyük taşınmaz malların [kiralınması](#) veya [satılması](#)

- Eğitim
- Sağlık hizmetleri
- Spor kulüpleri
- Sosyo-kültürel kurumlar tarafından sağlanan hizmetler
- Finansal hizmetler ve sigortalar
- Çocuk bakımı
- Bakım hizmetleri ve evde bakım
- Besteciler, yazarlar ve gazeteciler tarafından sağlanan hizmetler Bağış toplama faaliyetleri

%9 tarife ise düşük tarife olarak da adlandırılır. Bu tarife, yiyecek ve içecek, tarım ürünleri ve hizmetleri, ilaçlar, kitaplar, günlük gazete ve dergiler gibi birçok yaygın ürün veya hizmete uygulanır.

%21 tarife yüksek veya genel (standart) tarife olarak adlandırılır.

Hollanda'da KDV'ye tabi işlemler yapan ancak Hollanda'da yerleşik olmayan yabancı kişiler KDV işlemlerinin yerine getirilmesi amacıyla ya kayıt olmalı ya da bir vergi temsilcisi atmalıdır. KDV için kayıt "Belastingdienst Limburg/Kantoor Buitenland"e (Vergi İdaresi Uluslararası İşler Bölümü) yapılmaktadır.

Hollanda'da vergilendirilebilir bir işlem (bir mal ve hizmet satışı) yapmayan yabancılar,

Hollanda’da ödedikleri KDV’nin geri ödenmesi için “Belastingdienst Limburg/Afdeling Omzetbelasting”den (KDV Dairesi) temin edecekleri bir formla başvurabilmektedir. KDV uygulamaları ile ilgili detaylı bilgilere aşağıda kayıtlı linkler üzerinden ulaşılması mümkün bulunmaktadır:

<https://www.kvk.nl/english/international-trade/all-about-vat-and-international-business/> <https://business.gov.nl/regulation/vat-rates-exemptions/>

<https://business.gov.nl/regulation/vat-products-services-other-eu-countries/>

Özel Tüketim Vergisi-ÖTV: Özel tüketim vergisi (Excise tax), belirli ürünlerin üretimi, üçüncü bir ülkeden ithalatı ya da diğer bir AB üyesi ülkeden Hollanda piyasasına sürülmesi durumunda uygulanmaktadır. Bu kapsamda, üreticiler ve ithalatçılar Hollanda Vergi ve Gümrük İdaresi’ne (Belastingdienst) özel tüketim vergileri ödemek zorundadır. Tüketim vergileri, tüketici tarafından ödenen nihai fiyata dahil edilir.

Özel tüketim vergileri, AB düzeyinde 92/12/EEC sayılı Direktifle genel kurallara bağlanırken özel ürün bazında AB’nin ayrıntılı düzenlemeleri de mevcuttur. Söz konusu mevzuat Hollanda hukukuna “Wet op de Accijns” (Özel Tüketim Vergileri Kanunu, 31 Ekim 1991, Stb. 1991, 561) ile aktarılmıştır.

Ürünler bazında özel mevzuat düzenlemeleri de mevcut olup aşağıdaki tüketim malları için vergi ödenmesi gerekir:

- Alkollü içecekler
- Sigara ve puro gibi tütün ürünleri
- Benzin, dizel ve LPG gibi mineral yağlar

Ayrıca aşağıda kayıtlı ürünler için de özel olmamakla birlikte tüketim vergisi ödenmesi gerekmektedir:

- Azami %1,2 alkol içeren içecekler
- Meyve ve sebze suları
- Maden suyu

Belirli koşullar altında tüketim vergisinden muaf olunması mümkün olup, detaylı bilgi aşağıdaki adreslerde sunulmaktadır:

<https://business.gov.nl/regulation/excise-duty-consumption->

[tax/?gclid=EAIdIQobChMIpsqGmY2_8AIViR3Ch1PYwL6EAAAYASAAEgLSIPD_BwE](https://www.belastingdienst.nl/bibliotheek/handboeken/html/boeken/HA/index.html)
<https://www.belastingdienst.nl/bibliotheek/handboeken/html/boeken/HA/index.html>

Kurumlar Vergisi: Hollanda'da katmanlı kurumlar vergisi mevcuttur. 2023 yılı için ilk dilim kazanç limiti yıllık 395.000 avrodan 200.000 avroya indirilmiş ve kurumlar vergisi oranı %15'den %19'a çıkarılmıştır. 200.000 avro kazanç üzerindeki ikinci dilim için ise vergi oranı %25'ten %25,8'e yükseltilmiştir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır.

AB mevzuatının yanında Hollanda'nın özel düzenlemeleri de bulunmaktadır. Bunlara göre, etiketlerin Hollandaca olması (ilave diller yer alabilir) zorunludur.

Ayrıca, etiketleme kurallarına uygunluk ve verilen bilgilerin doğruluğu dağıtım zincirinin her aşamasında kontrol edilebilmektedir. Kontroller, "Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport" (Kamu Sağlığı, Refah ve Spor Bakanlığı, <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/vws>) ile "Voedsel en Waren Autoriteit-VWA" (Gıda ve Tüketim Ürünleri Güvenliği Kurumu, <http://www.nvwa.nl/>) tarafından yürütülmektedir.

Paketleme ve ambalajlama, tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır. Paketleme ve ambalajlamaya ilişkin temel AB mevzuatı şunlardır:

- Direktif 94/62/EC (OJ L-365 31/12/1994); paketleme ve paket artıklarına dair genel kurallar.
- Direktif 75/106/EEC (OJ L-42 15/02/1975) and 80/232/EEC (OJ L-51 25/02/1980); paket boyutlarına dair özel kurallar.
- Yönetmelik (EC) 1935/2004 (OJ L-338 13/11/2004); Gıda maddeleriyle temas eden malzemelere dair özel kurallar.
- Direktif 2000/29/EC (OJ L-169 10/07/2000); Ağaç ve diğer bitkilerden yapılan paketlere uygulanacak bitki sağlığı kuralları.

Paketleme konusunda detaylı bilgilere aşağıda kayıtlı bağlantı adresi üzerinden ulaşmak mümkün bulunmaktadır: <https://www.afvalfondsverpakkingen.nl/nl>

Paketleme mevzuatının uygulanmasında görev alan Hollanda kurumları şunlardır:

Paket Hacimleri: Nederlands Meetinstituut B.V.-NMI (Hollanda Metroloji Enstitüsü, <http://www.nmi.nl>)

Gıda Maddeleriyle Temas Eden Malzemeler: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en

Sport-VWS (Halk Sağlığı, Refah ve Spor Bakanlığı; <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/vws>), Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (Tarım, Doğa ve Gıda Kalitesi Bakanlığı) Voedsel en Waren Autoriteit-VWA (Gıda ve Tüketici Ürünleri Güvenliği Kurumu, <http://www.vwa.nl>)

Hollanda, AB'nin standardizasyon mevzuatını uygulamaktadır. AB standardizasyon mevzuatı, yeni yaklaşım çerçevesinde, ürünlerin AB pazarına girişte sağlık, güvenlik, tüketicinin ve çevrenin korunması vb. açılardan uyulması gereken temel şartlarla sınırlıdır. Ürünler için temel şartlara uyumlu ayrıntılı standartlar [European Committee for Standardisation \(CEN\)](#), [European Committee for Electrotechnical Standardisation \(CENELEC\)](#) ve [European Telecommunications Standards Institute \(ETSI\)](#) tarafından “Uyumlaştırılmış Standartlar” olarak belirlenmektedir. Uyumlaştırılmış standartların uygulanması üreticilerin tercihine bırakılmıştır. Ancak, uyumlaştırılmış standartlara uygun üretilen ürünlerin zorunlu temel standartlara uygun üretildiği varsayımından yararlanır. Standardizasyon mevzuatına uyum, ürünlerin ithalatı aşamasında kontrol edilebileceği gibi piyasa gözetimi yoluyla da denetlenebilmektedir.

Her AB üyesi ülkenin uygunluk değerlendirme süreçlerinde görevli onaylanmış kuruluşları vardır. Hollanda'nın standardizasyon konusunda akreditasyon kuruluşu “Nederlands Normalisatie Instituut–NEN”dir (Hollanda Standardizasyon Kurumu, <http://www.nen.nl>). Ayrıca, ürünler bazında çok sayıda onaylanmış kuruluş bulunmaktadır (<https://kidv.nl/information-onpackaging>).

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik

düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikengel.gov.tr/>).

Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

KAYNAKÇA

1. ITC TRADEMAP: <https://www.trademap.org/Index.aspx>
2. T.C. TİCARET BAKANLIĞI
3. TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ

YASAL UYARI: Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.